



שלום לכם וברוכים הבאים

בתקופה זו של השנה אנו מציינים את ימי האבל על חורבן המקדש וירושלים, אשר על פי המסורת חרב בט' באב.

היום נעבור יחד מסע ברחבי העולם והזמן... אני אלווה אתכם לאורך הדרך ואתחיל עם המילים שנשא עזר ויצמן, הנשיא השביעי של מדינת ישראל, מול בית הנבחרים הגרמני ב-1996:

"הזיכרון מצמצם את המרחקים. מאתיים דורות עברו מראשית תולדות עמי, והם דומים בעיניי כימים אחדים. רק מאתיים דורות עברו מאז קם אדם ושמם אברהם ועזב את ארצו ואת מולדתו והלך אל הארץ שהיום היא ארצי. רק מאתיים דורות עברו מיום שקנה אברהם את מערת המכפלה בעיר חברון ועד הסכסוכים הרצחניים המתרחשים בה בדורי. רק מאה וחמישים דורות עברו מעמוד האש של יציאת מצרים ועד עמודי העשן של השואה.

ואני, שנולדתי מזרעו של אברהם ובארצו של אברהם - הייתי בכולם. הייתי עבד במצרים, וקיבלתי את התורה בהר סיני, ויחד עם יהושע ואלהיו עברתי את נהר הירדן, נכנסתי לירושלים עם דוד, וגליתי ממנה עם צדקיהו, ולא שכחתי אותה על נהרות בבל, ובשוב ה' את שיבת ציון חלמתי בין בוני חומתה. לחמתי ברומאים וגורשתי מספרד, והועליתי על המוקד במגנצא, היא מיינץ, ולמדתי תורה בתימן, ושכלתי את משפחתי בקישינב, ונשרפתי בטרבלינקה ומרדתי בוורשה ועליתי לארץ ישראל, היא ארצי שממנה גליתי ובה נולדתי וממנה אני בא ואלה אשוב...

וכשם שאנחנו נתבעים, בכוחו של הזיכרון, להשתתף בכל יום ובכל אירוע של עברנו, כך אנחנו נתבעים, בכוחה של התקווה, להתבונן לכל יום ויום של עתידנו... נע ונד אנוכי. בתרמיל הזיכרונות על כתפי ובמקל תקוותי בידי אני ניצב בצומת הזמנים הגדול של סוף המאה העשרים. יודע אני מהיכן אני בא, ומתוך תקווה וחרדה אני מבקש לדעת לאן אני הולך."

זכרו את המסע שתיארתי כאן, הוא יעזור לכם בהמשך...

בואו נתחיל



מיקום:
בגדד, עיראק
שנה:
המאה ה-6 לפנה"ס

ברוכים הבאים לעיראק!

יודעים מה עושה כאן העם היהודי?

בואו נעשה קצת סדר-
מספרו את האירועים שלפניכם על פי הרצף הנכון וסמנו
את המיקום שאנחנו נמצאים בו עכשיו

כשתסיימו העבירו את הדף והמשיכו למשימה הבאה

יציאת מצרים

אלפיים שנות
גלות

פרד בר כוכבא

חורבן בית שני-
הפרד הגדול

אברהם אבינו

הקמת מדינת
ישראל וימינו

חורבן בית ראשון
וגלות בבל

בית שני

תקופת החשמונאים-
חנוכה

בית ראשון

עליית הציונות-
קונגרס ציוני

תקופת מגילת
אסתר- פורים



מיקום:
בגדד, עיראק

שנה:
המאה ה-6 לפנה"ס

צדקתם! הסדר הנכון של ציר הזמן הוא

1 אברהם אבינו	2 יציאת מצרים	3 בית ראשון	4 חורבן בית ראשון וגלות בבל
5 תקופת מגילת אסתר- פורים	6 בית שני	7 תקופת החשמונאים- חנוכה	8 חורבן בית שני- הפרד הגדול
9 פרד בר כוכבא	10 אלפיים שנות גלות	11 עליית הציונות- קונגרס ציוני	12 הקמת מדינת ישראל וימינו

התחנה הראשונה שלנו היא בגדד שבעיראק, אבל במאה ה-6 לפני הספירה כנראה הייתם קוראים לה בבל. ולכן התאמתם אותה נכון לתקופת חורבן הבית הראשון וגלות בבל שבאה בעקבותיו. וכמו שסיפרתי לכם בהתחלה - אני הייתי בכולם -

הייתי עבד במצרים... נכנסתי לירושלים עם דוד, וגליתי ממנה עם צדקיהו, ולא שכחתי אותה על נהרות בבל.

הקהילה היהודית שחיה בבבל, היא אחת מהקהילות היהודיות העתיקות ביותר בעולם. קהילה אשר גם במהלך השנים שחיה על נהרות בבל לא שכחה את ירושלים ואת השאיפה לחזור לחיות בה אחרי החורבן...

אנחנו עוד נגיע לשם אבל אנחנו מקדימים את זמננו.
מוכנים ליעד הבא?



מיקום:
רומא, איטליה

שנה:
שנת 70 לספירה

ברוכים הבאים לאיטליה!
יודעים איך הגענו לכאן?
הסיפור הבא יעזור לכם להבין את ההקשר –
מקווה שאתם מבינים איטלקית...

Un atto che ha avuto luogo in uno di Gerusalemme che ha fatto una festa e ha detto a un membro della sua famiglia: "Vai e portami il mio caro Kamtsa". Andò e gli portò Bar-Kamtsa, i suoi nemici. Bar Kamtsa entrò e si sedette tra gli ospiti. Il padrone di casa è entrato e ha trovato il suo odio tra gli ospiti. L'oste gli disse: "Sei un odiatore e stai seduto in casa mia? Alzati, esci da casa mia". Bar-Kamtsa gli disse: "Non vergognarti, lasciami da mangiare e io ti darò il mio compenso". L'ospite gli disse: "Tu non rimani!". Bar Kamtsa gli disse: "Non vergognarti, permettimi di rimanere al pasto e ti pagherò la metà del prezzo dell'intero pasto festivo che hai preparato". L'ospite gli disse: Tu non rimani! Bar Kamtsa gli disse: ti darò l'intero pasto!! Gli disse: Alzati e vai! E c'era Rabbi Zaccaria figlio di Abaculo, e c'era un dubbio [possibilità] nella sua mano per protestare e non protestare. Immediatamente rimosso (il proprietario Bar-Kamtsa). Disse [Bar Kamtsa] nella sua anima - questi si siedono e mangiano in pace - andrò a dire loro davanti al re ... Immediatamente [l'imperatore] salì e distrusse il tempio. Dissero: Tra Kamtsa e Bar Kamtsa la spada del tempio. Rabbi Yossi ha detto: L'umiltà di Rabbi Zaccaria ben Abaculus ha bruciato il Tempio



אז תענו לי בבקשה - מי לדעתכם האשם בחורבן?



**מיקום:
גלות רומי**

**שנה:
שנת 70 לספירה**

"מקדש שני... מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חנם"

"על שנאת חנם חרבה ירושלים" האגדה באה להדגיש שהשנאה ששררה בעם הובילה לכך שחרב המקדש - חברה לא מתמוטטת אלא אם אחז בה השבר מבפנים. היחסים בין בעל הבית ובר קמצא לא היו מרכז הבעיה, הבעיה הייתה שכלל האנשים ובעיקר החכמים והמכובדים שישבו באותה סעודה לא עשו דבר כדי למנוע את השפלתו של בר קמצא, מה שהוביל למעשה שלו ללכת לדבר עם הקיסר שכעס והחריב את ירושלים והמקדש. השורה התחתונה היא שהשנאה וחוסר הרעות ששררו בחברה הביאו ואפשרו את החורבן.

**ערכו דיון - מי לדעתכם האשם
המרכזי בחורבן?**

א- קמצא	ג- רבי זכריה
ב- בר קמצא	ד- כלל הציבור

תבליט שער טיטוס



מצעד הניצחון הרומי עם המנורה
ושלל מבית המקדש

חורבן קשה... איך יוצאים מזה?

התשובה היא לזכור. לזכור מה קרה לנו, לזכור מה איבדנו – וזה מה שייתן לנו את הכוח לחזור ולתקן



מיקום:
באזל, שווייץ

שנה:
1903

ברוכים הבאים לשווייץ!
מה אנחנו עושים כאן?
מה קרה כאן ב 1903?

השלימו:
אין ציונות ללא _____

א- התיישבות

ב- ציון

ג- עבודה

ד- ירושלים

צפו בסרטון הבא



וענו על השאלה





מיקום: הקונגרס הציוני השישי

שנה:
1903

צדקתם! אין ציונות בלי ציון

אבל למה? מה שמר על הקשר הזה לארץ למרות אלפיים שנים בגלות?
לדברי הנוכחים בקונגרס השישי "אנשים ישבו על הרצפה, מתאבלים בנוסח המסורתי על חורבן ירושלים" כששמעו את ההצעה להתיישבות בארץ שאינה ציון.

"כלום היינו עוד מסוגלים כיום הזה לתנועת-תקומה לולא היה עם ישראל שומר בליבו בקשיות עורף קדושה את זכר החורבן? לולא היה מייחד בזיכרוננו ובהרגשתו ובהליכות-חייו את יום החורבן מכל הימים? זהו כוחו של הסמל החיוני המגובש והמפרה בקורות עם. אלמלא ידע ישראל להתאבל במשך דורות על חורבנו ביום הזיכרון, בכל חריפות ההרגשה של מי שמתו מוטל לפניו, של מי שאך זה עתה אבדו לו חירותו ומולדתו, לא היו קמים לנו לא הס ולא פינסקה, לא הרצל ולא נורדוי, לא סירקין ולא בורוכוב, לא א.ה. גורדון ולא י"ח ברנר. ויהודה הלוי לא היה יכול ליצור את "ציון הלא תשאל" וביאליק לא היה יכול לכתוב את "מגילת האש" (ברל כצנלסון)

הרצל עם עיתונאים בקונגרס



הזכרון הקולקטיבי של העם והזיקה לארצו לא פסקו כל שנות הגלות, והיו חלק בלתי נפרד מהתהליכים שהביאו לחזרה המיוחלת ארצה...

ועכשיו אתם בוודאי מבינים
איפה תהיה התחנה הבאה...



מיקום: ירושלים, ישראל

שנה:
1967

מוטה גור
בירושלים



ביצועו של
יהורם גאון



ברוכים השבים לישראל!
הדרך הייתה ארוכה ורצופת תלאות אבל אנחנו
שוב בירושלים

יוסף אמר לשלמה:
תעזוב חבל ששינינו נהרג.
שלמה ענה:
אל תדאג הכל בסדר



טוראי שלמה אפשטיין ז"ל:
בגופו הציל פצוע

פועלים לפנות בוקר החל-
לפני שהגיעו למגע עם הלחי
נדרות אשר חצו את ירוש-
לים. זמן-מה לא עזה בידו
הזנון להבין בדי כוונת
הסורצים - עי. שקברו
ראשוני הצנחנים את הבר-
אן, עליפי תכנון בוקרים,
החלו לחסום את המעברים
באש, משטות סכנה -
טבת אש רצחנית של מרג-
מות ששוחחו במשך שנים
האחרות את המעברים

איזה ערך בא לידי ביטוי בשיר
"בלדה לחובש" ובמעשיו של
שלמה אפשטיין בקרב?

א- רעות

ב- כבוד האדם

ג- משמעת

ד- טוהר הנשק



השיר "בלדה לחובש"

נכתב על ידי דן אלמגור בשנת 1956
והולחן על ידי אפי נצר בשנת 1968

הם התקדמו לאט הכל היה רגוע
מנגד הנהר וגומא מרשרש
פתאום רעם ברק, אחד צעק, פצוע!
אני כבר בא ענה לו החובש
עלינו על מוקש, צעק אז הפצוע
אני כאן, לצידך ענה לו החובש

...

והם נותרו שניהם, והשדה פתוח
והם נותרו שניהם, והם גלויים לאש
אנחנו אבודים מילמל אז הפצוע
אחוז בי טוב ענה לו החובש
נפצעת גם אתה מילמל אז הפצוע
עזוב, זה לא נורא ענה לו החובש

האש כבדה, כבדה, קשה, קשה לנוע
רק לא להתיימש, רק לא להתיימש
אזכור אותך תמיד נשבע אז הפצוע
רק לא ליפול מילמל אז החובש
שלך עד יום מותך נשבע אז הפצוע
היום הוא יום מותי ענה לו החובש

...

ניצלנו! הם באים, ייבב אז הפצוע
אך לא שמע מילה מן החובש
אחי, אחי שלי, ייבב אז הפצוע
מעבר לנהר הגומא מרשרש
אחי, אחי שלי אחי!



מיקום: העיר העתיקה בירושלים

שנה:
1967

"מה הופך את צה"ל לארגון כל כך מיוחד, שפעם אחר פעם, זוכה לאמון הציבור, וגורם לאזרחי המדינה ביטחון וגאווה?

התשובה נעוצה בראש ובראשונה בהיותו ארגון מקצועי, המגן באופן אפקטיבי בגבולות ותוקף, מסכל ומשמיד איומים באופן שיטתי וקבוע.

אבל התשובה נעוצה גם בהיותו צבא עם ממלכתי – צבא העם, הפועל למען העם, שרק שיקולי טובת העם והמדינה לנגד עיניו. על כך כבר כתב דוד בן גוריון בראשית ימי המדינה: "הצבא לא ימלא שליחותו... מבלי שתשרור בתוכו אחדות מלוכדת ואחוזה מוסרית של חברים לנשק. ואין לתת לצבא להפוך לזירת התגוששות פוליטית ואידיאולוגית של סיעות ומפלגות".

(מתוך נאום הרמטכ"ל, רא"ל אביב כוכבי, בטקס מצטיינים)

"במלחמת השחרור היינו מפולגים: אצ"ל, לח"י, הגנה. כל אחד בשער אחר. במלחמת ששת הימים היינו מאוחדים: צבא אחד, ממשלת אחדות" (הרב יוסף צבי רימון)

"ואם נחרבנו, ונחרב העולם עמנו על ידי שנאת חינם, נשוב להבנות והעולם עמנו יבנה, על ידי אהבת חינם" (הרב קוק)



צנחנים בכותל 1967

השלמנו את המסע והגענו חזרה לארץ ישראל וירושלים. כמו שסיפרתי בהתחלה שאני הייתי בכולם – "ועליתי לארץ ישראל, היא ארצי שממנה גליתי ובה נולדתי וממנה אני בא ואליה אשוב...".

וגם אתם הייתם איתי.

חוסר האחדות הם שהובילו לחורבן לפני אלפיים שנה, והרעות והאחדות הייתה אחת הסיבות להצלחת שחרור ירושלים ולהצלחת הצבא כיום – "צבא העם, הפועל למען העם".